

การประชุมคณะกรรมการระบบสถิติอาเซียน ครั้งที่ ๙ (ASEAN Community Statistical System
Committee: ACSS9)*

สิฐฎกา เนตรทัศน์**

บทนำ

การประชุมคณะกรรมการระบบสถิติอาเซียน ครั้งที่ ๙ (The Ninth Session of the ASEAN Community Statistical System Committee: ACSS9) จัดขึ้นโดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย เป็นประธานการจัดประชุม จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๙ - ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย การประชุมดังกล่าวมีนางหทัยชนก ชินอุปราววัฒน์ ผู้ตรวจราชการกรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นประธาน ร่วมกับนาย Pham Quang Vinh รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติของเวียดนาม ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นภายใต้หัวข้อที่สอดคล้องกับการเป็นประธานอาเซียนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ คือ ยกระดับความเป็นหุ้นส่วนเพื่อความยั่งยืน และเป็นส่วนหนึ่งของความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางสถิติในระดับภูมิภาคและตอบสนองต่อความต้องการข้อมูลทางสถิติที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

การประชุมคณะกรรมการระบบสถิติอาเซียน ครั้งที่ ๙

ที่ประชุมได้รับทราบถึงตัวชี้วัดระบบปฏิบัติการงานของการติดตามและการประเมินผล (Key Performance Indicators of the Monitoring and Evaluation (M&E) ของแผนยุทธศาสตร์สถิติอาเซียน พ.ศ. ๒๐๑๖ - ๒๐๒๕ (ACSS Strategic Plan 2016-2025) และได้รับรองกรอบการดำเนินงานสำหรับการเปิดโครงการเปิดเผยข้อมูลทางสถิติของอาเซียน ซึ่งกรอบการดำเนินงานดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียดที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ตัวชี้วัด ๔ ประการ ได้แก่ ข้อมูลประชากรศาสตร์ ข้อมูลเศรษฐกิจในระดับมหภาค การค้า และการลงทุน และข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อมโยงและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
๒. วิธีการประเมินดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาตรฐานสอดคล้องกับสากล
๓. เครื่องมือในการประเมินผลสำหรับการติดตามกระบวนการเปิดเผยข้อมูลของสำนักงานสถิติอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียน

ที่ประชุมตระหนักถึงการจัดทำดัชนีการเปิดเผยข้อมูลทางสถิติของอาเซียน ๒๐๒๐ และการเปิดเผยแนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลทางสถิติได้อย่างสะดวกจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการ

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วางแผนนโยบายและการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก และเป็นการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียนอีกด้วย นอกจากนี้ ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ยังมีความสำคัญในแง่ของการเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นทางการ ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงข้อมูลและการรวบรวมสถิติที่ประชุมได้กล่าวแสดงความชื่นชมสำนักงานสถิติของมาเลเซียที่มีส่วนร่วมในการการประชุมสถาบันสถิติระหว่างประเทศของสภาสถิติโลก ครั้งที่ ๖๒ (the 62nd International Statistical Institute World Statistics Congress 2019: ISI WSC) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ - ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ในส่วนความสำเร็จในระดับชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน ที่ประชุมกล่าวถึงความพยายามของประเทศสมาชิกอาเซียนที่สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และการพัฒนาคุณภาพของข้อมูลทางสถิติผ่านโครงการในระดับชาติ ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลทางสถิติดังนี้

๑. ประเทศบรูไนมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการเผยแพร่สถิติและส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลด้วยการเปิดตัวห้องสมุดข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (eData Library) ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงแผนและการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดข้อมูลย้อนหลัง และกิจกรรมล่าสุดคือการเข้าร่วมประชุมการส่งเสริมระบบการเผยแพร่ข้อมูลทั่วไปของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund's Enhanced General Data Dissemination System) เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ตลอดจนได้มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถิติเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

๒. ประเทศกัมพูชามีการจัดทำสำมะโนประชากร การสำรวจเชิงเศรษฐกิจสังคม การสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรและการสำรวจกำลังแรงงาน รวมถึงการจัดทำข้อมูลรวมของสำมะโนครัวอย่างไม่เป็นทางการ ตลอดจนมีการใช้เครื่องมือการป้องกันข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูลทางสถิติและการเผยแพร่ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวได้มีการปรับปรุงให้ครอบคลุมตัวชี้วัดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

๓. ประเทศอินโดนีเซียใช้วิธีการสุ่มพื้นที่ตัวอย่างเพื่อประเมินการเก็บเกี่ยวข้าวเปลือก เพื่อการพัฒนาสถิติทางการเกษตร และอินโดนีเซียยังได้เป็นเจ้าภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับภูมิภาคเกี่ยวกับสถิติ ซึ่งมีตัวแทนจาก ๑๒ ประเทศเข้าร่วมการประชุม นอกจากนี้ อินโดนีเซียได้แต่งตั้งประธานนักสถิติร่วมกับนักสถิติระดับชาติอีก ๙ คน

๔. ประเทศลาวมีการส่งเสริมการผลิตและการติดตามผลของตัวชี้วัดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG) ผ่านสำนักสถิติแห่งชาติในฐานะของสมาชิกเลขาธิการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งชาติ เพื่อการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการเก็บข้อมูลเศรษฐกิจและการเกษตร นอกจากนี้ ประเทศลาวมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการบริโภคของประชากรแล้วเป็นครั้งที่หก รวมถึงจัดทำรายงานสถิติประชากรและการคาดการณ์จำนวนประชากรตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๘๘ และรายงานเกี่ยวกับจำนวนคนพิการและจำนวนประชากรวัยรุ่น ตลอดจนรายงานการจ้างงานในประเทศ

๕. ประเทศมาเลเซียมีการเฉลิมฉลอง ๗๐ ปีสำนักงานสถิติมาเลเซีย โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ทางสถิติ และการประเมินตัวชี้วัดเบื้องต้นของเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

และการสรุปผลข้อมูลตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศในระยะแรก นอกจากนี้ มาเลเซียยังมุ่งเน้นการผลิตข้อมูลทางสถิติใหม่ ๆ เช่น สถิติด้านอาชญากรรมสถิติการแต่งงานและการหย่า และสถิติในระดับท้องถิ่น รวมถึงการเปิดตัวตารางการรับเข้าและการส่งออกข้อมูล พ.ศ. ๒๕๕๘

๖. ประเทศเมียนมามีการประเมินเส้นแบ่งความยากจนและความเป็นอยู่ของประชากรในเมียนมา ซึ่งพิจารณาบนพื้นฐานของความเป็นอยู่ของประชากรเมียนมาที่ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีการดำเนินการตามกรอบตัวชี้วัดแห่งชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ร้อยละ ๔๑ เพื่อการติดตามและการประเมินผลตามแผนพัฒนาและความยั่งยืนของเมียนมา พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ (Myanmar Sustainable and Development Plan) นอกจากนี้ ได้มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทางสถิติของแรงงานเด็กในเมียนมา การบริโภคอาหาร การปศุสัตว์ และคลังป่าไม้อีกด้วย

๗. ประเทศฟิลิปปินส์ขยายขนาดตัวอย่างของการสำรวจรายได้และค่าใช้จ่ายครัวเรือน เป็น ๑๘๐,๐๐๐ ครัวเรือนเพื่อให้การประมาณการพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ รวมถึงเผยแพร่การประมาณการเบื้องต้นของดัชนีชี้วัดความยากจนและสถิติอื่นที่สำคัญเป็นรายไตรมาส นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ได้พัฒนามาตรฐานการจำแนกอาชญากรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดเก็บสถิติโดยเฉพาะ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในอาเซียนที่ได้มีการดำเนินการดังกล่าว รวมถึงได้มีการเปิดตัวโครงการพัฒนาสถิติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖ และจัดทำดัชนีชี้วัดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG)

๘. ประเทศสิงคโปร์มีการเผยแพร่ข้อมูลอุปทานหรือความต้องการขาย (Supply) รวมถึงการใช้ตารางการบ่อนข้อมูลและผลลัพธ์ของข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์นโยบายของประเทศ นอกจากนี้ เว็บไซต์ SingStat ของสิงคโปร์ยังเป็นเว็บไซต์ที่มีการนำเสนอข้อมูลทางสถิติต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองและจัดอันดับให้เป็นเว็บไซต์ที่มีคลังข้อมูลเปิดเผยในระดับโลกประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

๙. ประเทศไทยมีการจัดทำยุทธศาสตร์สถิติแห่งชาติเพื่อการพัฒนา โดยใช้แหล่งข้อมูลใหม่ ๆ เช่น ข้อมูลการบริหาร ข้อมูลทางดาวเทียม เพื่อสร้างข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐระดับชาติ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย และเอกชนผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ในการลดต้นทุนการผลิตในทางสถิติ

๑๐. ประเทศเวียดนาม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เวียดนามมีการเก็บข้อมูลทางสถิติของประชากรเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลโดยใช้อุปกรณ์ที่ใส่โปรแกรมคำถามไว้แล้ว (Computer-Assisted Personal Interviewing: CAPI) จึงทำให้คำนวณและเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ได้มีการรับรองกรอบการดำเนินงานเชิงคุณภาพทางสถิติของเวียดนาม (Viet Nam Statistical Quality Framework: VSQF) เพื่อเป็นการรับประกันคุณภาพของข้อมูลทางสถิติที่เปิดเผยให้แก่ผู้ใช้ข้อมูล ตลอดจนมีการพัฒนาชุดเครื่องมือ วิธีการ และขั้นตอนในการประเมินผลทางสถิติอย่างเป็นทางการ ซึ่งช่วยให้ผู้ผลิตข้อมูลทำการประเมินตนเองตามกรอบการดำเนินงาน (VSQF) ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้กล่าวแสดงความชื่นชมต่อการพัฒนาระบบข้อมูลสถิติและการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะกรณีของอินโดนีเซียที่มีการเก็บข้อมูลจากการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อนำไปวิเคราะห์และคำนวณผลทางสถิติเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และจะมีการใช้ระบบการเก็บข้อมูลจำนวนประชากรแบบมัลติโหมตเพื่อการสำรวจสำมะโนประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ประเทศมาเลเซียมีพัฒนาโปรแกรมแปลงข้อมูลสำมะโนประชากร ซึ่งเป็นการบูรณาการข้อมูลจากหลาย

หน่วยงานเข้าสู่ระบบเฉพาะที่มีการพัฒนาขึ้น ครอบคลุมถึงข้อมูลการค้าของบริษัทและสถานะทางธุรกิจของบริษัทต่าง ๆ ในมาเลเซีย ในส่วนของสิงคโปร์มีการใช้แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์เพื่อจัดทำข้อมูลทางเศรษฐกิจและมีการเผยแพร่ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจด้วยการใช้เครื่องมือของเว็บไซต์ Google ที่วิเคราะห์แนวโน้มผ่านการค้นหาคำต่าง ๆ ของผู้ใช้

ประเด็นเรื่องสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ประชุมกล่าวขอบคุณการสนับสนุนของสหภาพยุโรปในโครงการการรวมตัวทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Regional Integration Support from the EU: ARISE Plus) ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบสถิติของอาเซียน รวมถึงการลดช่องว่างการพัฒนาระบบสถิติของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบสถิติระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ที่ประชุมได้กล่าวขอบคุณองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออาเซียน ได้แก่ คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) and กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund) ที่ได้มีส่วนร่วมในการแบ่งปันข้อมูลและแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการจัดทำสถิติอย่างเป็นทางการ

บทสรุป

การประชุมคณะกรรมการระบบสถิติอาเซียน ครั้งที่ ๙ จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างประเทศสมาชิกและองค์กรเครือข่ายของสหประชาชาติ สำคัญคือการกล่าวถึงการเก็บข้อมูลทางสถิติของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยชี้ให้เห็นถึงเครื่องมือสำคัญที่ประเทศสมาชิกอาเซียนใช้เพื่อเก็บข้อมูลทางสถิติ ทั้งนี้การจัดประชุมคณะกรรมการระบบสถิติอาเซียนขึ้นแสดงให้เห็นถึงความพยายามของอาเซียนในการจัดทำพัฒนาระบบสถิติของอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ข้อมูลให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นทางการมีความถูกต้องและแม่นยำ เพื่อประโยชน์ในการใช้วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป